

Ovansjö Sn, Gä

BESLUT

DATUM
2002 12 10

BETECKNING
312-3723-2002

ERT DATUM

ER BETECKNING

2005-02-02 beslöt KML

me / me

Kyrkorådet i Ovansjö församling

Box 15
812 03 Kungsgården

Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för Storviks kyrka, Ovansjö församling, Uppsala stift, Sandvikens kommun, Gästrikland, Gävleborgs län.

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprövning skall tillämpas på Storviks kyrka med tillhörande kyrkotomt. Även klockstapeln uppförd 1922 omfattas av skyddet. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § skall dock inte tillämpas på interiöra ändringar i församlingslokalerna.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14 §§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya kyrkorna har förbättrats sedan det förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Just/samråd
KML
im
me
Oh

exp
2002-12-17
M

Fem kyrkor, en begravningsplats med kapellkrematorium och ett kapellkrematorium byggda 1940 eller senare i Uppsala stift har enligt besluten 1990 och 1996 skydd enligt KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare tre kyrkor i stiftet skall skyddas.

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökat urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar.

Uppsala stift har den 9 februari 2000 tillstyrkt att Storviks kyrka ska omfattas av skydd enligt KML. Ovansjö församling har den 20 januari 2000 yttrat sig och inte haft något att invända mot förslaget.

Beskrivning av kyrkan

Storviks kyrka uppfördes 1960 efter ritningar av arkitekt Johan Thomé.

Kyrkan ligger fritt i en tallbevuxen moränbacke i ett parkområde i Storviks samhälle. Ovansjö församling hade där från 1915 verksamhet i ett hyrt kapell, till vilket klockstapeln byggdes 1922. Nära stapeln byggdes sedan de nya kyrkan i betong och hårdbränt tegel, med höga, slutna tegelfasader och flacka sadeltak. I väster ansluter en mindre församlingssal. Kyrkans exteriör och interiör ger associationer till tidigmedeltida kyrkoarkitektur. Det höga kyrkorummet har slammade tegelväggar, som pryds av en grafiskt tecknad Kristusfigur på korväggen i öster, belyst av ljusinfall från söder. Över altaret hänger en textil med applikationer komponerad av Dagmar Lodén. I kontrast mot väggarna står det rikt bemålade träpaneltaket med scener ur Skapelseberättelsen i starka färger i kassettindelade fält. Altare, predikstol och dopfunt är utförda i kalksten i enkel men pregnant form. Kristusfiguren och

takmålningarna är utförda av Uno Vallman. Altarkors och dopfunt av Olle Adrin.

Motiv för beslutet

Kyrkan är ett gott exempel på 1960-talets stränga tegelarkitektur. Den kännetecknas av hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet. Arkitekten och konstnärerna erhöll 1961 Konstnärsklubbens pris för årets förnämsta samarbetsprojekt.

RAÄ anser därför att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning bör tillämpas på Storviks kyrka med tillhörande kyrkotomt och klockstapel. Detta innebär bl.a. att inga väsentliga ändringar får genomföras utan tillstånd av länsstyrelsen. Interiöra ändringar i församlingslokalerna bör dock kunna ske utan tillståndsprovning. Innan sådana ändringar genomförs bör dock samråd ske med länsstyrelsen

Beslut i detta ärende har fattats av överantikvarien Christina von Arbin efter föredragning av arkitekten Kerstin Alexandersson. Avdelningschefen Sven Göthe, förste antikvarierna Ingrid Sjöström och Jan Karlsson har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Christina von Arbin

Kerstin Alexandersson

Bilaga:

Hur man överklagar

Kopia till:

Svenska kyrkan

Uppsala stift

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsmuseet Gävleborg

Sandvikens kommun

Arkitekturmuseet